

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ОСВІТИ «ЖОВТНЕВИЙ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
З ПОГЛИБЛЕНИМ ПРОФЕСІЙНО-ТРУДОВИМ НАВЧАННЯМ»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

с. 93...102 / 10

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Наказ в.о. директора

від 12.05.2022 № 112-ар

Михайло КУШПА

**Інструкція
з охорони праці № 016
під час ветеринарних, санітарно-профілактичних робіт**

1. Загальні положення

1.1. В даній примірній інструкції викладені вимоги безпеки під час виконання ветеринарного обслуговування й лікування тварин, проведення діагностичних досліджень, санітарних робіт: при обробці тварин шляхом обприскування, у механізованих купальних ваннах, в газових камерах та при інших способах обробки сільськогосподарських тварин дезінфекційними й дезінсекційними засобами у рідкій, сипкій та аерозольній формах. Наведено вимоги безпеки також для працівників, які зайняті проведенням ветеринарної дезінфекції, дезінвазії, дезінсекції і дератизації (далі – санітарні заходи), для операторів штучного осіменіння тварин, ветеринарного санітара, для працівників, які виконують допоміжні роботи під час масових ветеринарних і санітарних заходів.

1.2. Виконуйте тільки ту роботу, яка вам доручена відповідним нарядом (крім екстремальних та аварійних ситуацій), не передоручайте її іншим особам.

1.3. Не приступайте до роботи у стані алкогольного, наркотичного або медикаментозного сп'яніння, у хворобливому або стомленому стані.

1.4. Погодьте з керівником виробничої дільниці чітке визначення меж вашої робочої зони, не допускайте перебування сторонніх осіб у робочій зоні.

1.5. Спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту повинні відповідати умовам і характеру виконуваної роботи. Упевніться, що вони не мають пошкоджень, елементів, які звисають, не прилягають і можуть бути захоплені деталями, що обертаються або рухаються. Засоби індивідуального захисту повинні відповідати розміру працюючого, застосовуватися в справному, чистому стані за призначенням і зберігатися в спеціально відведених та обладнаних місцях з дотриманням санітарних правил.

1.6. Протягом роботи слідкуйте за самопочуттям. При появі стомленості, сонливості, раптової болі припиніть виконання роботи, використайте медичні препарати з аптечки першої допомоги або зверніться по допомогу до присутніх осіб.

1.7. Виконуйте правила пожежовибухобезпеки, не допускайте використання пожежного інвентарю для інших цілей.

1.8. Не наступайте на кришки люків, перекриття каналів, не упевнившись у їх надійності. Переходьте через траншеї по містках із перилами.

1.9. Не сідайте, не кладіть одяг на захисні кожухи й огороження небезпечних вузлів машин і обладнання.

1.10. Під час виконання робіт на працівників можуть діяти небезпечні та шкідливі виробничі фактори.

1.10.1. Фізичні небезпечні і шкідливі фактори:

- машини і механізми, що рухаються;
- рухомі частини виробничого обладнання;
- підвищена запиленість і загазованість повітря робочої зони;

- підвищена або знижена температура повітря робочої зони;
- підвищений рівень шуму на робочому місці;
- підвищена або знижена вологість повітря;
- підвищена або знижена рухомість повітря;
- підвищена напруга в електричній мережі, замикання якої може пройти через тіло людини;
- підвищена напруженість електричного поля;
- відсутність або недостатність природного світла;
- недостатня освітленість робочої зони;
- гострі краї, задирки і шорсткість на поверхнях конструкцій, інструменту і обладнання.

1.10.2. Біологічні небезпечні і шкідливі виробничі фактори включають такі біологічні об'єкти:

- патогенні мікроорганізми (бактерії, віруси, рикетсії, спірохети, гриби, найпростіші) і продукти їх життєдіяльності;
- макроорганізми (рослини і тварини).

1.10.3. Психофізіологічні небезпечні і шкідливі виробничі фактори:

- нервово-психічні перевантаження – емоційні перевантаження;
- фізичні перевантаження – статичні, динамічні.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Проведення санітарних заходів

2.1.1. Визначте порядок проведення санітарних заходів, перевірте справність обладнання.

2.1.2. На відстані не менше 50 м від об'єкта, де проводяться роботи небезпечними препаратами, виставте попереджувальні написи: «Небезпечно – отруєно», «Вхід заборонено», «Обережно! Отруйні речовини».

2.1.3. Надіньте спецодяг та інші засоби індивідуального захисту.

2.1.4. Перед дезинфекцією приміщень упевніться, що проходи не захаращені кормами, інвентарем, транспортними засобами, сторонніми предметами.

2.1.5. Звільніть приміщення від тварин, відключіть електроенергію. Відключення повинен виконати спеціаліст-електрик.

2.1.6. Перевірте герметичність з'єднань фланців, штуцерів, справність манометра апаратури для санітарної обробки території, приміщень, тварин. Запобіжні клапани повинні бути відрегульовані на робочий тиск і опломбовані.

2.1.7. Перевірте наявність і комплектність аптечки першої (долікарської) допомоги. В ній обов'язково повинні бути речовини для нейтралізації дезінфекційних засобів, що застосовуватимуться.

2.1.8. Місце роботи забезпечте чистою водою, милом, рушником.

2.1.9. Препаратів для проведення санітарних обробок беріть у кількості, необхідній на одну робочу зміну.

2.1.10. Готуйте розчин дезінфекційних засобів у відведеному для цієї мети місці.

2.1.11. Негайно прибирайте розлиті на підлогу горючі та інші матеріали. Прибирання розлитих кислот і лугів, приготування дезінфекційних розчинів виконуйте у протигазах із коробкою марки «В».

2.1.12. При обробці тварин огляньте робоче місце: газову камеру для обробки коней, механізовані ванни, купальні установки і душові камери для купання овець. Перевірте двері, ворота й стінки.

2.1.13. Включіть освітлення. Переконайтеся, що робоче місце достатньо освітлено.

2.1.14. Перевірте, щоб підлога у приміщенні, поверхні робочих площадок були чистими, не слизькими, без вибоїн і нерівностей, проходи й площадки не захаращені.

2.1.15. Переконайтеся у міцності й справності прив'язі, упорного бруса, а також пристроїв, які забезпечують герметичність газової камери для обробки коней.

2.1.16. Постійно контролюйте й підтримуйте хід технологічного процесу. Своєчасно повідомляйте черговому електрику, слюсарю чи керівнику робіт про виявлені порушення.

2.2. Проведення ветеринарних і лікувальних робіт

2.2.1. Надіньте спецодяг та інші засоби індивідуального захисту.

2.2.2. Переконайтеся, що до місця обробки тварин або проведення лікувально-профілактичних заходів забезпечені зручні підходи, розколи, станки для фіксування тварин справні.

2.2.3. Погодьте свої дії з іншими працівниками, які беруть участь в заходах.

2.2.4. Переконайтеся у наявності й комплектності аптечки першої допомоги.

2.2.5. Перевірте наявність мила та рушника біля рукомийника.

2.2.6. Не працюйте на несправній машині (обладнанні), не користуйтеся несправним інструментом, інвентарем і пристроями.

2.2.7. Перед проведенням ректального дослідження тварин змащуйте настойкою йоду під нігтями й вінчики пальців. Садна, порізи, подряпини необхідно покрити колодієм або лейкопластиром. У господарствах, неблагополучних по туберкульозу або бруцельозу, ректальне дослідження проводьте тільки в акушерській рукавичці.

2.2.8. Перед дослідженням коней на сап не забудьте надіти захисні окуляри, які щільно прилягають до очниць.

2.3. Штучне осіменіння тварин

2.3.1. Надіньте спецодяг та інші засоби індивідуального захисту.

При роботі з рідким азотом штани не заправляйте в чоботи, рукавиці повинні легко зніматися.

2.3.2. Зверніть увагу на справність ізоляції проводів, штепсельних вилок і електричних розеток. Переконайтеся, що робоче місце добре освітлене.

2.3.3. Включіть вентиляцію і переконайтеся в її справності.

2.3.4. Перевірте наявність у приміщенні аптечки першої (долікарської) допомоги, води, мила і рушника біля умивальника.

2.3.5. Огляньте станок для штучного осіменіння сільськогосподарських тварин (для взяття сперми). Переконайтеся, що елементи станка не мають пошкоджень і гострих частин. Перевірте міцність і безпечність фіксуючих пристроїв станка.

2.3.6. Перевірте наявність і переконайтеся в справності приладів, інструменту і устаткування, розташуйте їх так, щоб було зручно і безпечно працювати з ними.

2.3.7. Огляньте посудини Дьюара і переконайтеся в їх справності. Ознакою порушення герметичності посудини Дьюара є утворення на його поверхні інею. Пошкоджену посудину Дьюара необхідно звільнити від сперми, яка зберігається в ній, і рідкого азоту, а потім поставити на відігрівання протягом не менше 3 діб в ізольоване приміщення з вентиляцією. Не допускається знаходження людей у приміщенні, у якому проводиться відігрівання посудин Дьюара.

2.3.8. Рукав і лійки, призначені для заливання рідкого азоту в посудини Дьюара, повинні бути без механічних ушкоджень, чисті і зберігатися до наступного використання в чистих чохлах.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Проведення санітарних заходів

3.1.1. При обробці приміщень не допускайте розсіювання аерозолу за межі оброблюваного приміщення. Обробляйте аерозолями приміщення з навітряного боку, через вікно чи отвір у стіні.

3.1.2. При обробці стін приміщення остерігайтеся, щоб струмінь розчину не потрапив на оголений провід електромережі, що може призвести до ураження електричним струмом.

3.1.3. Не заходьте в зону, оброблену отруйними й сильнодіючими речовинами. Не вживайте їжу під час роботи з дезінфекційними засобами, хімікатами і бактеріальними препаратами.

3.1.4. При використанні установок із двигунами внутрішнього згорання забезпечте видалення відпрацьованих газів за межі приміщення.

3.1.5. При використанні машин і обладнання, що працює під тиском, слідкуйте за показаннями манометра, не допускаючи підвищення тиску вище, ніж вказано в паспорті.

3.1.6. Роботи по внесенню порошкових дезінфекційних засобів проводьте в безвітряну погоду або при слабкому вітрі, починаючи з навітряного боку ділянки, що обробляється.

3.1.7. При дератизації принади з антикоагулянтами і гостродіючими засобами готуйте у приміщенні з вентиляцією, витяжною шафою чи на відкритому повітрі.

3.1.8. Агресивні рідини у скляній тарі переносьте у корзинах із двома ручками. Простір між тарою і корзиною заповнюється стружкою.

3.1.9. При санітарно-профілактичних обробках тварин починайте й закінчуйте роботу за вказівкою керівника робіт.

3.1.10. При підході до тварин обов'язково окликніть їх спокійним, владним голосом. Тварин не можна дражнити, бити, різко осаджувати назад і повертати. Жорстоке поводження із тваринами може викликати у них захисний рефлекс і вони травмують вас.

3.1.11. Не заходьте один, без напарника і без засобів самозахисту у секції з тваринами.

3.1.12. При відв'язуванні тварин будьте обережними й уважними. При підході до неспокійних та битливих тварин будьте особливо обережними, за необхідністю використовуйте батіг або інші засоби самозахисту.

3.1.13. Не гуртуйте тварин для обробки з різних секцій, різного віку й статі.

3.1.14. При виганянні тварин з приміщень та секцій двері й ворота повністю відкрийте й зафіксуйте. Не знаходьтеся у цей час на шляху тварин.

3.1.15. Не допускайте скупчення або зустрічної прогонки тварин у проходах, дверних прорізах, розколах або біля них, для того щоб виключити давку й травмування тварин (особливо овець під час подачі їх до ванни).

3.1.16. Для обробки тварин застосовуйте тільки дозволені спеціальні середньо- і малотоксичні пестициди за вказівкою ветеринарного спеціаліста. Перевищувати концентрацію препаратів у робочих дезінфекційних (дезінсекційних) розчинах, емульсіях і аерозолях не дозволяється.

3.1.17. Не залишайте поблизу тварин ємності з шкідливими речовинами та інші предмети, які можуть бути перевернуті, відкинуті тваринами і травмувати вас.

3.1.18. Під час обприскування тварин відлякуючими речовинами для захисту від гнусу не допускайте попадання препаратів у годівниці, автонапувалки.

3.1.19. Під час обробки коней у газовій камері дотримуйтеся таких заходів безпеки:

- попередньо відкрийте двері, провентилуйте газову камеру від газу згорілої сірки;
- надійно встановіть фіксуєчий брус перед перегородкою з отвором для голови коня;
- заведіть коня у камеру, утримуючи його за вуздечку;
- надійно прив'яжіть коня за допомогою вуздечки й спеціальної шлеї;
- поправте відкидні герметизуючі пристрої на шиї коня;
- зачиніть входні двері у газову камеру;
- під час підтримування вогню у топці для згорання сірки виконуйте встановлені вимоги пожежної безпеки;
- в аварійних ситуаціях (при збільшенні концентрації сірчаного газу у камері) застосовуйте протигаз із відповідною фільтруючою коробкою.

3.1.20. Під час обробки великої рогатої худоби у стійлах, секціях, розколах використовуйте обприскувальну систему переривчастої дії, що забезпечує нормальне дихання тварин і виключає можливе попадання великих доз препаратів у дихальні органи тварин.

Слідкуйте, щоб термін обприскування тварин розчинами й емульсіями акарицидів не перевищував указаний в інструкціях для цих видів робіт.

3.1.21. Під час купання овець у механізованих ваннах, купальних установках і душових камерах дотримуйтеся таких заходів безпеки:

- взуйте гумові чоботи, одягніть фартух бавовняний з кислотостійким просочуванням, респіратор РУ-60М із коробкою марки «В», рукавиці (рукавички) гумові;
- під час подавання овець у ванну не допускайте їх групового скидання у дезінфекційний розчин;
- слідкуйте, щоб тривалість повного занурення овець у розчин, емульсію, суспензію ванни не перевищувала 1–2 с, час перебування тварин у ванні – не більше 1 хв., у душових камерах – не більше 3 хв.;
- слідкуйте, щоб при обробці тварин акарицидні розчини не потрапляли за межі ванни або душової камери.

3.2. Проведення ветеринарних і лікувальних заходів

3.2.1. Для проведення масових ветеринарно-санітарних обробок тварин використовуйте загони з розколами. Під час проведення ветеринарних досліджень, обстежень, лікувальних заходів фіксуйте тварину у спеціальному станку або переносним фіксатором.

3.2.2. Спокійних тварин підводьте до ветеринарного лікаря для обстеження на недоуздку або мотузці, яка прив'язана за роги й ділянку носа. При фіксації великої рогатої худоби за роги станьте біля шиї тварини і захопіть роги за кінці. Ліктем ближньої до шиї руки надавіть на шию, а тілом навалюйтеся на плече і лопатку тварини. Якщо фіксації за роги недостатньо, захопіть рукою носогубне дзеркальце.

3.2.3. Якщо обстеження або лікувальна процедура тривалі, фіксуйте тварину спеціальними носовими щипцями або прив'яжіть головою до жердини, що укріплена поперек або вертикально до стовпа або дерева. Одночасно можна здавлювати носогубне дзеркальце.

3.2.4. Неспокійних тварин або тих, яким роблять операцію, а також лікування бугаїв і ветеринарно-санітарні обробки (ін'єкції, взяття зскрібків із слизової оболонки препуція, обрізка копитного рогу, видалення рогів, вставка носового кільця й інші болісні процедури) виконуйте у станках із надійною фіксацією (можна за носове кільце ланцюгом із карабіном до стійки) або зробіть повал.

3.2.5. Для повалу необхідно не менше трьох осіб (для повалу коней – не менше чотирьох): один тримає тварину за роги і нахиляє її голову вниз, інші тягнуть кінці мотузки назад, при цьому петлі на тулубі стискаються, унаслідок чого тварина підгинає ноги і лягає, у цей момент закидають голову і штовхають її в потрібний бік. Мотузку продовжують натягувати і після того, як тварина лягла. Протягом фіксації голову притискають до землі. Можна використовувати й інші способи повалу.

Підходьте до поваленої тварини для огляду, лікування або іншої роботи тільки з боку спини. По закінченні роботи спочатку звільніть від пут ноги, потім голову.

3.2.6. Під час виконання невеликих малоболісних операцій (щеплення, взяття крові тощо) фіксацію великої рогатої худоби виконуйте шляхом здавлювання носової перегородки пальцями або спеціальними щипцями. Для цього станьте попереду з боку правого плечового суглобу тварини, візьміть лівою рукою кінець рога, пальцями правої руки захватіть носову перегородку і стисніть її. Бугаїв удержуйте за носове кільце.

3.2.7. При груповій ветеринарній обробці свиней фіксацію виконуйте групами у загонах-розколах або у груповому станку, притискаючи тварин дерев'яними щитами до стінки. Свиноматок фіксуйте шляхом накладення мотуз'яної петлі на верхню щелепу і закріпленням її у прив'язі.

3.2.8. Кнурів під час спилювання або сколювання іклів фіксуйте міцною мотузкою, якою затягніть верхню щелепу і прив'яжіть до кільця або скоби, що закріплені в підлозі чи на стіні.

3.2.9. Роботи по розчищенню копит, підковуванню і тавруванню коней здійснюйте у станку для підковування. Якщо немає станка, коня необхідно загнудати, а голову тримати піднятою.

3.2.10. Для фіксації молодих і норовистих коней використовуйте закрутки на верхню губу, фіксуйте тазові кінцівки мотузкою або застосовуйте повал тварини.

3.2.11. Для обмеження рухомості коней, великої рогатої худоби під час проведення ветеринарних заходів застосовуйте такі способи:

- накладіть на нижню частину голені закрутку з м'якої мотузки;
- обведіть хвіст навкруг однієї тазової кінцівки із внутрішнього боку на зовнішній і утримуйте його рукою;
- накладіть вище скакального суглобу петлю з м'якої мотузки і зашморгніть нею обидві кінцівки;
- однією рукою фіксуйте голову тварини за носову перегородку, іншою рукою – тулуб, утримуйте тварину за хвіст, підводьте під черево корови дві жердини, які складені навхрест, і спируйте їх нижні кінці у підлогу, фіксуйте тварину, стискаючи її тулуб.

3.2.12. Передню кінцівку коня, великої рогатої худоби фіксуйте за допомогою закрутки з м'якої мотузки, яку накладіть на передпліччя або підтягніть п'ясток до передпліччя ковзною петлею у вигляді вісімки, згинаючи зап'ястковий суглоб.

При огляді пальців, розчищенні копит або ратиць кінцівку трохи підніміть мотузкою (ременем), яка закріплена на нижньому кінці п'ястка та перекинута через холку.

3.2.13. Тазову кінцівку великої рогатої худоби під час огляду пальців, при обрізуванні ратиць та лікуванні фіксуйте за допомогою жердини і м'якої мотузки. Для цього вище скакального суглоба ковзною петлею закріпіть жердину, за кінці якої два помічники піднімають кінцівку та відводять її назад.

При фіксації у станку на дистальний кінець плесна накладіть путо з кільцем. Крізь кільце просмикніть мотузку, кінці якої затягніть крізь кільця стояків фіксаційного станка. Натягуючи кінці мотузок, підніміть кінцівку.

3.2.14. При проведенні складних і болісних операцій застосовуйте фіксаційні станки, операційні столи.

Коли немає фіксаційних станків, операційних столів для фіксації тварини лежачи, застосовуйте фізичний або медикаментозний повал тварин.

3.2.15. Особливо збудливим тваринам для заспокоєння за 15–20 хв. до початку фіксації введіть нейроплектики.

3.2.16. Ректальне дослідження тварин проводьте у станках. Не проводьте обстеження через перегородки у станках, денниках, на прив'язі без додаткової фіксації.

3.2.17. При проведенні туберкулінізації застосовуйте безголкові ін'єктори.

3.2.18. Під час проведення внутрішньом'язових, внутрішньошкірних, підшкірних ін'єкцій лікарськими препаратами надійно закріпіть голку на канюці шприца. Не допускайте введення голки з наступним приєднанням шприца.

3.2.19. Під час проведення хірургічних операцій з використанням ножа, скальпеля розтини робіть у напрямку від себе.

3.2.20. Під час набирання гарячої води, агресивних рідин уникайте їх розбризкування.

3.2.21. У процесі роботи не захаращуйте проходи й виходи сировиною, тарою, відходами та іншими матеріалами. Утримуйте робоче місце у чистоті.

3.3. Штучне осіменіння

3.3.1. При підході до самок сільськогосподарських тварин, що знаходяться в тічці, окликніть їх спокійним голосом. Не допускайте грубого поводження з ними, не причиняйте біль, що може викликати в них захисний рефлекс і бути причиною травмування.

3.3.2. З плідниками поводьтеся ласкаво, спокійно, впевнено. Грубе поводження, порушення розпорядку дня, режиму використання і нерегулярне проведення моціону ведуть до появи у тварин норовистості й розвитку захисного рефлексу. Нерішуче і невпевнене поводження розвиває в них рефлекс переслідування людини. Особливо обережно звертайтеся до плідників, що мають буйний норів.

3.3.3. Перегін тварин у манеж для парування, штучного осіменіння або узяття сперми здійснюйте по скотопрогонах, застосовуючи засоби дистанційного керування твариною (палка-води́ло, повідки тощо).

3.3.4. Для запобігання захворюванню людей заразними хворобами у випадку виявлення хворих тварин негайно припиніть їхнє парування, осіменіння або узяття сперми, сповістіть про це керівника робіт. Поновлюйте роботу тільки після дозволу ветеринарного лікаря.

3.3.5. При проведенні стерилізації матеріалів, інструменту використовуйте засоби індивідуального захисту.

3.3.6. При роботі з хімічними речовинами дотримуйтесь заходів безпеки: застосовуйте засоби індивідуального захисту (захисні окуляри, рукавички, халат), не доторкуйтесь незахищеними руками до агресивних рідин, не допускайте попадання їх на шкіру й одяг, випаровування, проливання на підлогу, використання не за призначенням і випадкового їх змішування.

3.3.7. Застосовуйте тільки справний хімічний посуд (без тріщин, гострих країв) і за призначенням.

3.3.8. При штучному осіменінні самок сільськогосподарських тварин працюйте у спеціальних поліетиленових або гумових рукавичках.

3.3.9. Сперму від плідників сільськогосподарських тварин беріть у манежі, де обладнаний станок (опудало) гарантує безпеку обслуговуючого персоналу.

3.3.10. Штучне осіменіння самок сільськогосподарських тварин проводьте у спеціальних станках манежу, обладнаних фіксуючим пристроєм. Підлога на шляху проходження тварин у манеж повинна бути неслизькою, а проходи – вільними.

3.3.11. Роботи з застосуванням рідкого азоту проводьте у складі не менше двох працівників.

3.3.12. Заповнення посудини Дьюара рідким азотом із транспортних ємностей проводьте за допомогою гнучкого металевго рукава так, щоб його нижній кінець був опущений до дна посудини. Це запобігає викиданню струменя рідкого азоту і металевго рукава з горловини посудини.

Заповнення посудини Дьюара рідким азотом з іншої посудини робіть через широку металеву лійку, уникаючи проливання рідини. Заливання рідкого азоту в посудини Дьюара, що мають усередині температуру навколишнього повітря, робіть повільно, невеликими порціями з паузами в 5–6 с, тому що швидке заповнення приводить до викидання рідини з посудини і може бути причиною ядухи, а також опіків при попаданні на шкіру. При випадковому протіканні рідкого азоту відкрийте двері, включіть вентиляцію і звільніть приміщення від людей до повного видалення парів азоту.

3.3.13. Не заглядайте в горловину посудини Дьюара у процесі її заповнення рідким азотом. Заправлення закінчується коли з'являться перші бризки рідкого азоту на горловині посудини.

3.3.14. Закривайте посудини Дьюара тільки призначеними для них кришками.

3.3.15. При перенесенні й транспортуванні посудин Дьюара не допускайте їх падіння, ударів, різких поштовхів, тому що це може викликати ушкодження посудини, викидання рідкого азоту й попадання його на відкриті частини тіла.

3.3.16. Не допускайте послаблення кріплення посудин Дьюара з рідким азотом при транспортуванні в кузові транспортуючого засобу, тому що ушкодження посудин може призвести до вибуху.

3.3.17. Занурюйте каністри зі спермою, пінцет та інші предмети в рідкий азот повільно, щоб уникнути його розбризкування, викликаного кипінням азоту при контакті з відносно теплими предметами.

3.3.18. При витягуванні ампул, соломин або гранул із спермою з рідкого азоту на 1–2 с затримуйте інструмент у верхній частині горловини посудини, при цьому залишки азоту випаровуються.

3.3.19. Для попередження загорання легкозаймистих матеріалів і вибуху посудини Дьюара:

- не установлюйте посудини Дьюара поблизу нагрівальних приладів;
- не видаляйте з посудини Дьюара рідкий азот шляхом нагрівання;
- не застосовуйте рідкий азот без сертифіката, виданого заводом-виготовлювачем або без аналізу на вміст домішок після 12 дозправлень посудин Дьюара;
- не використовуйте посудини Дьюара як тару для інших рідин;
- не протирайте внутрішню порожнину посудин ганчір'ям та іншими обтиральними матеріалами органічного походження (дозволяється застосовувати йоржі із синтетичного волосся або поролону);
- після 12-го дозправлення зробіть холодне промивання посудини Дьюара (вміст посудини повністю вилийте й заправте знову рідким азотом);
- не допускайте експлуатації посудини Дьюара при утворенні на верхній частині горловини інею.

3.3.20. При усуненні значного витоку рідкого азоту з посудини Дьюара і ємностей у лабораторіях і сховищах користуйтеся ізолюючим або шланговим протигазом. Не застосовуйте фільтруючі протигази й респіратори. Збільшіть вентиляцію приміщення.

3.3.21. При роботі у протигазі робіть перерви на 5 хв. через кожні 30 хв. роботи.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Проведення ветеринарно-санітарних заходів

4.1.1. Здайте залишки хімічних речовин на зберігання відповідальному та повідомте про це керівника робіт.

4.1.2. Проведіть знешкодження апарата, а також місця заправлення обприскувача (обпилювача) пестицидами і місця обробки тварин.

4.1.3. Установки, апаратуру й посуд, що використовувалися для приготування розчинів, промийте чистою водою, а аерозольні генератори – дизельним паливом.

4.1.4. Після приготування принад весь посуд, стіни, лотки, кормові корита та інші предмети, які контактували з отрутами або культурами бактерій, ретельно помийте гарячим 2%-ним розчином соди.

4.1.5. По закінченні дератизаційних робіт зберіть принади й трупи гризунів, які залишилися. Трупи збирайте лопатою, совком, щипцями або руками у гумових рукавичках. Обробіть трупи 10%-ною сумішшю хлорного вапна, 5%-ним розчином лізола, закопайте у землю на глибину не менше 0,5 м або спаліть. Залишки приманок також спаліть.

4.1.6. Зніміть засоби індивідуального захисту у такій послідовності:

- чоботи протріть зверху донизу тампонами, добре змоченими у знешкоджувальному розчині;
- зніміть захисні окуляри, відтягуючи їх обома руками вперед, догори й назад за голову;
- зніміть респіратор (протигаз) або ватно-марлеву маску, не торкаючись обличчя;
- промийте гумові рукавички, не знімаючи їх з рук, у знешкоджувальному розчині, а потім у воді;
- зніміть рукавички;
- зніміть фартух, шлем, халат.

4.1.7. Знятий спецодяг витрусіть, провітритіть і просушіть. Зберігайте його у спеціальних шафах.

4.1.8. Гумові частини протигазів і респіраторів ретельно промийте теплою водою з милом, продезинфікуйте ватним тампоном, змоченим у спирті або 0,5%-ному розчині марганцевокислого калію, ще раз промийте чистою водою і просушіть при кімнатній температурі. Таким же чином дезактивуйте гумове взуття й рукавички.

4.1.9. Обличчя, руки помийте теплою водою з милом, прийміть душ.

4.1.10. Здайте засоби індивідуального захисту на очищення й провітрювання або знешкодження й прання у встановленому порядку.

4.2. Проведення ветеринарних і лікувальних заходів

4.2.1. Фіксаційні станки, операційні столи очистіть від бруду та обмийте водою.

4.2.2. Повали, ремені та мотузки, які використовувалися при фіксації тварин, вимийте, висушіть і здайте на зберігання.

4.2.3. Використаний інструмент вимийте теплою водою і проведіть знешкодження стерилізацією.

4.2.4. Руки вимийте теплою водою з милом і щіткою. При роботі з вакцинами руки додатково продезинфікуйте 70%-ним спиртом.

4.2.5. Спецодяг зніміть і здайте на зберігання, виконайте вимоги особистої гігієни.

4.2.6. Повідомте керівника робіт про всі недоліки, які виникали під час роботи.

4.3. Штучне осіменіння

4.3.1. Приведіть в порядок робоче місце, інструмент, устаткування. Зробіть вологе прибирання у приміщеннях. Посудини Дьюара поставте на місце, призначене для їх зберігання. Ретельно почистіть, обмийте інструмент і пристосування.

4.3.2. Після використання промийте гумову частину протигазу теплою водою з милом, продезинфікуйте ватним тампоном, змоченим в етиловому спирті або 0,5%-ному розчині марганцевокислого калію, ще раз промийте водою, висушіть і посипте тальком.

4.3.3. Зніміть спецодяг, здайте його на зберігання, виконайте вимоги особистої гігієни.

4.3.4. Повідомте керівника робіт про всі несправності, що були під час роботи, і про її завершення.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Проведення ветеринарно-санітарних і лікувальних заходів

5.1.1. При аварії або відключенні електроенергії відключіть обладнання, припиніть роботу і повідомте керівника робіт.

5.1.2. При загоранні аерозольного генератора припиніть роботу і ліквідуйте джерело пожежі з застосуванням засобів пожежогасіння (вогнегасник, пісок).

5.1.3. При розриванні шлангів, роз'єднанні штуцерів і фланців у ранцевій апаратурі для обприскування, в установках для санітарної обробки припиніть подачу розчину і ліквідуйте несправність.

5.2. Штучне осіменіння

5.2.1. Витікання рідкого азоту може призвести до підвищення його концентрації у приміщенні, викликати головний біль, запаморочення, втрату свідомості і навіть смерть від ядухи без будь-яких попередніх симптомів. У цих випадках негайно включіть вентиляцію і потерпілого винесіть із приміщення на свіже повітря, при необхідності надайте йому до лікарську допомогу (штучне дихання, непрямий масаж серця) і доставте його в лікарню.

5.2.2. При попаданні рідкого азоту на шкіру обмийте уражене місце чистою водою. Одяг, рукавички або рукавиці, захисний щиток або захисні окуляри, забруднені рідким азотом, негайно зніміть і замініть.

5.2.3. При появі у тварин із злим норомом (особливо бугаїв) негативної реакції стосовно обслуговуючого працівника перемініть спецодяг. Буйна поведінка тварини може згаснути при

переведенні її на нове місце або при заміні обслуговуючого працівника. У випадку різко вираженої непокори тварини усмирить її водяним струменем, піною з вогнегасника чи накинувши на голову тварини підручні засоби (халат, ряднину і т.п.). Якщо це не допоможе, негайно укрийтеся в зоні безпеки й чекайте допомогу.

5.2.4. У випадку травмування припиніть роботу, надайте необхідну долікарську допомогу, при необхідності зверніться до лікаря, повідомте керівника робіт.

5.2.5. При виникненні пожежі подайте сигнал пожежної небезпеки, негайно повідомте пожежну частину і приступіть до гасіння пожежі наявними засобами.

5.2.6. В умовах задимлення й наявності вогню дотримуйтеся заходів безпеки:

- пересувайтеся в задимленому приміщенні попід стіною, зігнувшись або повзком;
- для полегшення дихання рот і ніс прикрийте хусткою, змоченою водою;
- рухаючись через полум'я, накрийтеся з головою верхнім одягом або покривалом, по можливості облійтеся водою і швидко рухайтесь до виходу;
- одяг, що загорівся, зірвіть і погасіть, а при охопленні вогнем великої частини одягу людину потрібно закатати у щільну тканину (ковдра, повстина), але ні в якому разі не накривати з головою.

5.2.7. Для евакуації тварин з приміщення використовуйте виходи, які розташовані далі від зон інтенсивного горіння. При необхідності зробіть проломи у стінах приміщення або огороженні.

Для витіснення тварин з приміщення, що загорілося, використовуйте струмінь води, дерев'яні щити, електростеки, електропоганялки. Не стійте на шляху руху тварин.

Евакуацію тварин припиніть при загрозі обвалення покрівлі й можливості удушення димом.

5.2.8. При раптовому виникненні агресії з боку тварин спробуйте розділити їх, в першу чергу ізолюйте агресивну тварину, усмирить її за допомогою батога або палиці-води́ла, водяного (пінного) струменя з вогнегасника або закрийте тварині очі (всю голову) за допомогою підручних засобів (халат, ряднина тощо).

Розроблено:

Інженер з охорони праці
(посада керівника підрозділу)

(підпис)

Анатолій ЛУКІН
(прізвище, ініціали)